

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

ในปัจจุบัน การค้าในภาคการค้าบริการมีความสำคัญควบคู่กับการค้าภาคสินค้า เนื่องจากการค้าภาคบริการมีขอบเขตที่กว้างขวางและมีมูลค่าสูงขึ้นตามลำดับ ในอดีตที่ผ่านมา หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ตั้งแต่ปี 2490 ซึ่งมีการเจรจาการค้าหลายฝ่ายโดยมีวัตถุประสงค์ในการลดอุปสรรคและการกีดกันทางการค้า ซึ่งเป็นปัจจัยในการทำให้ประสิทธิภาพของการค้าระหว่างประเทศลดลง โดยในปัจจุบันอุปสรรคและการกีดกันก็ยังคงมีอยู่ในการค้าภาคสินค้า และก็ลดลงเรื่อยๆ ในขณะที่การค้าบริการมีอุปสรรคและการกีดกันอยู่อย่างเต็มที่ จึงมีการนำเรื่องดังกล่าวขึ้นสู่ที่ประชุมของการเจรจาการค้าหลายฝ่ายครั้งแรกในการเจรจารอบอุรุกวัย (Uruguay Round) เป็นการเจรจามาตรการทางการค้า 15 สาขา เป็นเรื่องภายใต้การเจรจาสินค้า 14 สาขา และภายใต้การค้าบริการอีก 1 สาขา การรับการเจรจาดังกล่าวในกรรมสารสุดท้าย (Final Act) เป็นการรับความตกลงทั้งหมด จะเลือกรับเรื่องหนึ่งเรื่องใดไม่ได้

ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่เป็นสมาชิกของความตกลงทั่วไปว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากรและการค้า (General Agreement on Tariff and Trade) ดังนั้นประเทศไทยจึงรับความตกลงทั้งในเรื่องการค้าสินค้าและการค้าบริการมาปฏิบัติ ในส่วนของการค้าบริการ จะต้องทำการเปิดตลาดบริการสาขาต่างๆ ภายใต้หลักการเปิดเสรีแบบก้าวหน้าตามลำดับ (Progressive Liberalization) บริการวิชาชีพสถาปัตยกรรม เป็นสาขาหนึ่งในหลายๆ สาขาที่ได้มีการทำข้อผูกพันเฉพาะ (Specific Commitments) ขึ้นเพื่อเปิดตลาดและลดเงื่อนไขในการที่คนชาติของประเทศสมาชิกจะเข้ามาประกอบธุรกิจและวิชาชีพ ซึ่งบริการวิชาชีพสถาปัตยกรรมในปัจจุบันกำหนดห้ามมิให้คนต่างด้าวประกอบธุรกิจ และกำหนดห้ามประกอบวิชาชีพในบางสาขาและบาง

ลักษณะ ซึ่งจะต้องพิจารณาความสอดคล้อง ขอบเขตในบริการวิชาชีพสถาปัตยกรรมที่ประเทศไทยได้ทำข้อผูกพันเฉพาะไว้กับขอบเขตที่กฎหมายไทยกำหนด

อย่างไรก็ตาม การรับพันธกรณีต่างๆ ของความตกลงฯ มาปฏิบัติ นั้น จะส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ และระบบกฎหมายหลายประการด้วยกัน ซึ่งส่งผลกระทบต่อถึงนโยบายทางเศรษฐกิจของประเทศ ดังนั้นประเทศไทยจึงจะต้องศึกษาว่าพันธกรณีของความตกลงฯ ที่ประเทศไทยรับมากับกฎหมายเศรษฐกิจไทยในส่วนที่เกี่ยวกับบริการวิชาชีพสถาปัตยกรรม และศึกษาผลกระทบว่ามีมากน้อยเพียงไร เพื่อที่จะได้ทำการบัญญัติ ปรับปรุง แก้ไข หรือยกเลิกกฎหมายภายใน เพื่อให้สอดคล้องกับพันธกรณี รวมทั้งจะได้เตรียมพร้อมเพื่อรองรับการเปิดเสรีในสาขานั้นในอนาคต

ความสำคัญของปัญหา

บริการวิชาชีพสถาปัตยกรรมเป็นบริการสาขาหนึ่ง ซึ่งมีความสำคัญทั้งในด้านศิลปวัฒนธรรมความปลอดภัยในชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของประชาชน และถือว่าเป็นแขนงหนึ่งของอุตสาหกรรมในภาคก่อสร้าง ซึ่งมีมูลค่าสูงและสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของไทย

จากความสำคัญของบริการวิชาชีพสถาปัตยกรรม จึงมีการกำหนดกฎหมายเพื่อควบคุมการประกอบวิชาชีพ และสงวนธุรกิจและวิชาชีพนี้ให้แก่คนไทย โดยธุรกิจทางด้านสถาปัตยกรรมทุกสาขาถูกสงวนไว้ในบัญชี ก. ของ ป.ว. 281 และพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว ได้ห้ามบุคคลต่างด้าวประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมในสาขาสถาปัตยกรรมหลัก

ประเทศไทยได้ทำตารางข้อผูกพันเฉพาะในด้านบริการวิชาชีพสถาปัตยกรรมไว้ 3 สาขา คือ

1. บริการทางด้านสถาปัตยกรรม
2. บริการทางด้านสถาปัตยกรรมผังเมือง
3. บริการทางด้านภูมิสถาปัตยกรรม

ประเทศไทยจึงจะต้องทำการเปิดตลาดทางด้านบริการวิชาชีพสถาปัตยกรรมในสาขาที่
ได้ทำข้อผูกพันเฉพาะไว้ โดยทำการเปิดตลาดในลักษณะของการเปิดเสรีแบบก้าวหน้าตามลำดับ
ดังนั้นจึงจะต้องทำการศึกษาถึงผลกระทบต่อกฎหมายไทยที่เกี่ยวข้อง เพื่อที่จะได้ทำการแก้ไข
กฎหมายเหล่านั้นให้สอดคล้องกับพันธกรณีของความตกลงฯ และเพื่อที่จะได้หาช่องทางทั้งทางภาค
รัฐและภาคเอกชน ในการเตรียมการแข่งขันการค้าบริการวิชาชีพสถาปัตยกรรมจากต่างประเทศ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาและวิเคราะห์ถึง พันธกรณีของความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ, ข้อผูกพันเฉพาะของบริการวิชาชีพสถาปัตยกรรม ที่เกี่ยวกับการเปิดเสรีการค้าบริการวิชาชีพสถาปัตยกรรม ถึงความสอดคล้องกับกฎหมายภายในของประเทศไทย
2. ประเมินและวิเคราะห์กฎหมายไทยว่ามีลักษณะเป็นการสนับสนุนหรือเป็นอุปสรรคต่อการเข้ามาประกอบวิชาชีพและธุรกิจของคนต่างด้าวในสาขาสถาปัตยกรรม

สมมุติฐาน

บทบัญญัติของกฎหมายไทยในส่วนที่เกี่ยวกับการเข้ามาประกอบธุรกิจ และวิชาชีพ
ของคนต่างด้าวในสาขาบริการวิชาชีพสถาปัตยกรรม มีบางส่วนที่สอดคล้องและไม่สอดคล้องกับ
ความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ จะต้องมีการปรับปรุง แก้ไข เพิ่มเติมและบัญญัติขึ้นใหม่
เพื่อให้บทบัญญัติของกฎหมายเศรษฐกิจของไทยสอดคล้องกับพันธกรณีของความตกลงทั่วไปว่า
ด้วยการค้าบริการ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

เพื่อให้ทราบถึงหลักการในพันธกรณีของความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ เพื่อนำพันธกรณีดังกล่าวมาพิจารณาถึงความสอดคล้องและผลกระทบต่อกฎหมายและวิชาชีพสถาปัตยกรรม ซึ่งจะเป็แนวทางในการปรับปรุง และแก้ไขกฎหมายภายในให้สอดคล้องกับพันธกรณีได้อย่างเหมาะสม และเป็นประโยชน์แก่ประเทศ

วิธีการศึกษาและวิจัย

1. วิจัยเอกสาร โดยศึกษาจากเอกสารทางการ (OFFICIAL DOCUMENTS) ของความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ ข้อผูกพันต่างๆ ของประเทศไทย ข้อมูลและรายงานของทางราชการ อนุสัญญาระหว่างประเทศ คำสอน วิทยานิพนธ์ บทความตามวารสารและหนังสือพิมพ์ และเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง
2. วิจัยสนาม โดยการสอบถามข้อมูลและความคิดเห็นจากหน่วยงานทั้งภาครัฐบาลและเอกชนที่เกี่ยวข้อง

ขอบเขตของการศึกษาวิจัย

การศึกษานี้มุ่งศึกษาถึงความสอดคล้องของพันธกรณีทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการที่เกี่ยวกับการเปิดเสรีการค้าบริการสาขาบริการวิชาชีพสถาปัตยกรรม ว่ามีความสอดคล้องหรือไม่กับกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับภายในของประเทศไทย โดยจะพิจารณาว่ากฎหมายภายในมีลักษณะสนับสนุนหรือเป็นอุปสรรคต่อพันธกรณีดังกล่าว